

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих
актів України щодо уточнення відповідальності за порушення законодавства
у сфері лобіювання»
*(реєстр. № 13340 від 03.06.2025)**

***Анотація.** В інформаційній довідці розглянуто питання уточнення підстав адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері лобіювання у контексті проекту Закону України (реєстр. 13340 від 03.06.2025) (далі – законопроект).*

Проаналізовано відповідність законопроекту вимогам Конституції України, основоположним засадам правотворчої діяльності, положенням чинного, законодавства про адміністративну відповідальність.

***Ключові слова:** адміністративне правопорушення, лобіювання, лобістський запит, незаконна відмова, штраф.*

Вступна частина.

Законодавче регулювання діяльності суб'єктів, які здійснюють вплив на ухвалення державно-політичних рішень і нормативно-правових актів, важливе не тільки з міркувань реалізації євроінтеграційних прагнень України, а й відповідає широкому спектру завдань держави: підвищення відкритості урядування і ухвалення обґрунтованих рішень, зміцнення загальної довіри суспільства до політичної системи через залучення позаінституційних суб'єктів впливу на вироблення та здійснення політики.

Правові засади прозорості комунікації бізнесу та влади закладено Законом України «Про лобіювання» (далі – Закон), відповідно до положень якого лобіювання це діяльність, що здійснюється з метою впливу (спроби впливу) на об'єкт лобіювання в комерційних інтересах бенефіціара (за винагороду, що отримується прямо або опосередковано, та/або з оплатою фактичних витрат, необхідних для її здійснення) або у власних комерційних інтересах особи та стосується предмета лобіювання.

Законодавче врегулювання порядку лобіювання в Україні відповідно до міжнародних практик та стандартів передбачає уточнення підстав адміністративної відповідальності за порушення вимог Закону.

Основна частина.

Законопроект розроблено з метою «забезпечення можливості повноцінної реалізації положень Закону України «Про лобіювання» після його введення в дію».

Законопроект пов'язаний із проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про лобіювання» щодо уточнення окремих положень» (реєстр. № 13339 від 03.06.2025), та альтернативним проектом Закону України про внесення змін до Закону України «Про лобіювання» щодо уточнення окремих положень (реєстр. № 13339-1 від 10.06.2025), якими пропонується визначення поняття «лобістський запит» – письмове звернення суб'єкта лобіювання до об'єкта лобіювання з проханням надати необхідну інформацію щодо сфери та/або предмета лобіювання, дати офіційне роз'яснення чи викласти позицію з питань, пов'язаних із сферою та/або предметом лобіювання.

Законопроектом передбачено внесення змін до статті 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) щодо запровадження відповідальності за ненадання відповіді на лобістський запит, незаконну відмову у прийнятті та розгляді лобістського запиту відповідно до Закону України «Про лобіювання» та за повторне вчинення таких діянь, а також пропонується відтермінувати (на 12 місяців) набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення законодавства у сфері лобіювання» № 3620-IX від 21.03.2024.

Визнаючи необхідність уточнення підстав адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері лобіювання, вважаємо за доцільне зазначити таке.

Недостатньо обґрунтованою є пропозиція законопроекту щодо встановлення відповідальності за повторне протягом року ненадання відповіді на лобістський запит, вчинене особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі самі порушення.

Звертаємо увагу, що повторність як кваліфікуюча ознака вказує на підвищену суспільну шкідливість в тих випадках, коли неодноразове вчинення саме цього правопорушення або є настільки поширеним явищем, що законодавець повинен передбачити його у диспозиції статті закону, яким встановлюється адміністративна відповідальність, або є свідченням того, що особа, яка вчиняє правопорушення повторно, має тенденцію до накопичення протиправного досвіду, що підвищує суспільну шкідливість саме її поведінки та вимагає застосування до неї суворіших стягнень.

Беручи до уваги, що введення в дію Закону України «Про лобіювання» відбудеться 01 вересня 2025 року, враховуючи відсутність аналізу статистичних даних щодо поширеності випадків ненадання відповіді на лобістський запит, незаконної відмови у прийнятті та розгляді лобістського запиту, запровадження відповідальності за повторність вчинення таких діянь є передчасним.

Відповідно до пункту 2 статті 35 КУпАП повторне протягом року вчинення однорідного правопорушення, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню є обставиною, що обтяжує відповідальність за адміністративне правопорушення і враховується при визначенні розміру та виду стягнення.

Заслуговує на увагу пропозиція про уточнення пункту 2 Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення законодавства у сфері лобіювання» в частині відтермінування набрання ним чинності через 12 місяців з дня введення в дію Закону України «Про лобіювання», оскільки запровадження адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері лобіювання одночасно з введенням Закону України «Про лобіювання» в дію, є невиправданим та передчасним і потребує встановлення певного перехідного періоду.

Положення законопроекту щодо набрання ним чинності не узгоджуються з позицією Конституційного Суду України, який у Рішенні від 15 квітня 2020 року № 2-р(П)/2020 відзначив, що в контексті принципу верховенства права важливим є

встановлення при внесенні змін до законодавства розумного часового проміжку між офіційним оприлюдненням закону і набранням ним чинності.

Висновок.

Удосконалення підстав адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері лобіювання пов'язано із уточненням положень Закону України «Про лобіювання», зокрема щодо визначення поняття «лобістський запит», переліку підстав відмови у наданні відповіді на такий запит.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*